

Controlul fitosanitar este o parte esențială a sistemului pentru atingerea unui statut sanitar ridicat al plantelor.

Автор(и): Весела Шишкова, Главен редактор

Дата: 06.03.2019 Брой: 3/2019

Conversația Vesela Șișkova cu Zlatan Iordanov, Șeful Departamentului „Protecția Plantelor” din cadrul Direcției Regionale pentru Siguranța Alimentelor – Varna

Domnule Iordanov, Varna face parte din granița externă a Uniunii Europene la Marea Neagră. Această poziție îi conferă un rol și responsabilități speciale în protejarea plantelor și a producției vegetale

împotriva organismelor dăunătoare. Care sunt organizarea, structura, formatul și prioritățile controlului fitosanitar operațional pe acest teritoriu extrem de sensibil?

Înainte de a răspunde la întrebarea dumneavoastră, este corect să menționez că activitățile Agenției Bulgare pentru Siguranța Alimentelor în domeniul controlului fitosanitar (CF), sănătății plantelor și măsurilor fitosanitare la nivel internațional sunt reglementate de Convenția Internațională pentru Protecția Plantelor (CIPP), iar la nivel național – de Legea pentru Protecția Plantelor (LPP) și Ordonanța nr. 8 privind CF, care este armonizată în totalitate cu Directiva 2000/29/CE. Este potrivit să reamintim aici că CF în Bulgaria este ghidat metodologic de Laboratorul Central de Carantină Fitosanitară (LCCF).

Prioritățile controlului fitosanitar operațional, parte structurală a Departamentului „Protecția Plantelor” al DRSV-Varna, sunt pe mai multe direcții. Prima dintre acestea este controlul la importul plantelor și produselor vegetale din țări terțe în țara noastră și în UE. Fluxul de plante și produse vegetale este localizat la punctele de inspecție de frontieră – Portul Varna-Est, Lesport, Varna-Vest, terminalul feroviar și Punctul Vamal Terestru. Aici se efectuează inspecția fitosanitară – verificări documentare, de identitate și de sănătate a plantelor și produselor vegetale importate din țări terțe. După acest control cuprinzător, acestea circulă liber pe întreg teritoriul UE. În acest caz, trebuie să fac o precizare. Din 2012, CF la frontieră este efectuat de echipa Departamentului pentru Controlul la Frontieră din cadrul Direcției pentru Controlul la Frontieră a AESA.

Următoarea prioritate a CF este producția de plante și produse vegetale, care include supravegherea detaliată a teritoriului regiunii în ceea ce privește dăunătorii de carantină. În acest fel, este asigurat un statut sanitar ridicat al producției interne și o exportare sigură, în conformitate cu cerințele fitosanitare ale țării importatoare. Acesta este cel mai fiabil instrument pentru eliminarea riscului de apariție și răspândire a dăunătorilor de carantină în alte țări ale UE. Principala metodă de evaluare a stării fitosanitare este inspecția vizuală a plantelor, care, în cazul celei mai mici suspiciuni, este însoțită obligatoriu de prelevarea de probe pentru analize de laborator.

Libera circulație a mărfurilor în interiorul UE aduce, pe lângă o responsabilitate mai mare, și un anumit risc. Din punct de vedere fitosanitar, acesta este riscul de răspândire a dăunătorilor de carantină pe teritoriul țării noastre prin mărfuri din alte state membre ale Comunității. Aceasta necesită un control ulterior – inspecții regulate ale piețelor, piețelor angro, sălilor de tranzacționare și centrelor de distribuție.

Un număr mare de acte legislative ale UE, în special actele privind controlul anumitor organisme dăunătoare, impun statelor membre să efectueze anchete regulate ale teritoriilor lor. Datele legate de anchete sunt analizate și raportate prin supravegherea generală și anchetele specifice. Supravegherea generală se referă la utilizarea oricăror date privind starea dăunătorilor și a protocoalelor de identificare adoptate de EPPO. Anchetele specifice

necesită acțiuni specifice, vizând în mod special inspecția gazdelor sau a produselor, în conformitate cu planul de anchetă întocmit de LCCF.

În acest scop, sunt organizate programe de monitorizare fitosanitară pentru diferitele specii de plante, pentru detectarea și prevenirea în timp util a dăunătorilor reglementați pe teritoriul țării și al UE. Planurile regionale sunt întocmite pe baza planului anual de prelevare a probelor al LCCF. Acesta specifică numărul minim de probe care trebuie prelevate, iar, atunci când este necesar, numărul de probe poate fi majorat. Probele sunt prelevate în principal pe baza suspiciunilor existente și a analizei de risc. Cu toate acestea, chiar dacă nu sunt detectate simptome, nu este exclusă prelevarea de probe asimptomatice. Programele de monitorizare fitosanitară includ cartoful, speciile pomicole, viile, legumele de seră, căpșunul și culturile de fructe moi, speciile forestiere și ornamentale. În fiecare an, aceste programe sunt actualizate, completate și specificate.

Prin programele de monitorizare fitosanitară și supravegherea suplimentară conform deciziilor CE și a planului calendaristic pentru dăunători individuali, sunt demonstrate și raportate situația fitosanitară din Bulgaria și statutul fitosanitar al speciilor reglementate supuse controlului oficial obligatoriu!

În care programe de monitorizare fitosanitară deține DRSV-Varna poziții de lider?

În laboratorul nostru regional de diagnosticare, se efectuează expertize nematologice și virologice pe probe în cadrul programelor naționale de monitorizare pentru viță de vie și specii ornamentale pe teritoriul Bulgariei de Nord.

Echipamentul nostru de laborator ne permite să efectuăm toate tipurile de analize – entomologice, nematologice, herbologice, bacteriologice, virologice și micologice. Aici se efectuează și analizele de rutină ale probelor din Varna, Șumen și Târgoviște, precum și expertize ale solurilor, plantelor și produselor vegetale, materialului seminal și de plantare.

Laboratorul regional de diagnosticare al DRSV-Varna face parte din rețeaua națională de laboratoare de diagnosticare pentru analize de laborator, diagnosticare și identificare a dăunătorilor de carantină, care include 7 laboratoare regionale ghidate metodologic de LCCF. Acest complex național modern, de înaltă tehnologie, este un element definitoriu de structură a întregului proces CF în toate etapele – producția de plante și producție vegetală, import, export, comerț, și o parte a barierei sanitare împotriva potențialului dăunător. Fiecare laborator este specializat într-un anumit aspect al sănătății plantelor și în anumite tipuri de analize pentru regiuni mai mari.

Să revenim pe scurt la întrebarea despre rolul CF, efectuat de DRSV-Varna, pentru plantele și produsele vegetale destinate exportului.

Exportul principal al plantelor și producției vegetale bulgărești – prin Portul Varna – este destinat țărilor Comunității Europene. Această cotă a atins 67%! Ceea ce înseamnă că mărfurile bulgărești, după controlul fitosanitar, circulă liber pe teritoriul Comunității. Și asta înseamnă: aceste mărfuri sunt garantate 100% libere de organisme dăunătoare! Până în prezent, nu a existat nicio notificare referitoare la exportul de producție vegetală bulgărească prin Punctul de Trecere a Frontierei Varna!

Un element nou în practica noastră este exportul deja în curs al produselor vegetale bulgărești către noi piețe din țări terțe – Noua Zeelandă, Vietnam, China, India. CF pentru aceste mărfuri este supus unor cerințe sporite, cu solicitări specifice și analize suplimentare privind dăunătorii de carantină. Acest lucru ne-a impus, în cursul activității, să redefinim anumite practici – creșterea controlului preliminar și demonstrarea pe teren experților străini că lucrăm în conformitate cu standardele internaționale FAO pentru controlul fitosanitar și cu protocoalele relevante de anchetă pentru dăunătorii dați.

Schimbările climatice globale și creșterea avalanșă a cifrei de afaceri comerciale intensifică transferul transfrontalier, activitatea și comportamentul dăunătorilor invazivi. În acest sens, Bulgaria nu face excepție. În 2016, pe teritoriul Municipiului Varna, a fost înregistrată o infestare cu cicadela Metcalfa pruinosa. Cum reușiți să faceți față acestui dăunător foarte periculos?

Cicadela este originară din America de Nord și este acum înregistrată pe toate continentele. În 2016, o expediție entomologică, formată din specialiștii noștri și cercetători de la Universitatea din Sofia „Sf. Kliment Ohridski” și Universitatea din Viterbo din Italia, a stabilit daunele provocate de dăunător la multe specii lemnoase și erbacee. Condițiile climatice umede influențate de mare și absența dușmanilor naturali favorizează dezvoltarea cicadelei. Tratamentele cu biocide nu au dat rezultate. Experiența străină a reconfirmat faptul că metoda biologică controlează cel mai eficient populațiile de Metcalfa pruinosa. Parazitoidul *Neodryinus typhlocybae*, introdus din America de Nord, reduce cu succes populațiile de dăunători. Acest lucru este demonstrat în mod convingător de rezultatele din Franța, Italia, Elveția și Grecia.

În 2017, Municipiul Varna a finanțat un proiect pilot pentru controlul biologic al cicadelei. Specialiștii în protecția plantelor de la DRSV-Varna sunt implicați activ în implementarea acestuia. La începutul anului 2017, agentul bio

a fost livrat și eliberat în locurile de cuibărire din parcurile și grădinile orașului. Cu toate acestea, sunt necesari câțiva ani pentru stabilirea sa bună și pentru atingerea potențialului său activ. Când se va atinge echilibrul, populațiile dăunătorului și ale agentului bio vor ajunge la niveluri mai scăzute. Controlul biologic nu vizează eradicarea completă a speciei invazive, ci mai degrabă „coexistența pașnică” cu dușmanul său natural la niveluri foarte scăzute ale populației.

Monitorizarea din octombrie 2017 a stabilit că proiectul funcționează, reducând densitatea dăunătorului, restabilind echilibrul ecologic și protejând astfel ecosistemul și sănătatea umană.

Domnule Iordanov, aș dori să vă cer câteva cuvinte finale, care să includă anumite tendințe și prognoze privind controlul fitosanitar la „poarta externă” a UE – Portul Varna.

Tendențele și direcțiile strategice privind CF sunt clar conturate. Exportul nostru este orientat către țările UE, dar această tendință stabilă nu exclude în niciun fel poziționarea producției vegetale bulgărești pe noi piețe din țări terțe. Aceasta pe de o parte; pe de altă parte – Portul Varna este o frontieră externă a UE și responsabilitățile și angajamentele pentru implementarea unui CF eficient cresc în fiecare an.

Permiteți-mi să folosesc această platformă pentru a evidenția un fapt. Menținerea sistemului de control oficial și a altor activități de supraveghere și monitorizare în toate etapele producției de plante și produse vegetale, importului și exportului acestora, prelucrării și comerțului se desfășoară într-un mediu